

Psaní odborných textů

VÝSLEDKY

Struktura části Výsledky

QUANT

Skutečný počet účastníků a změny v průběhu studie
(Rekrutace)

Statistický popis dat:

- Missings
- Deskriptivní
- Inferenční
- Další provedené analýzy

Nespoléhat jen na statistickou významnost, je třeba zabývat se věcnou významností

QUAL

Prezentace zjištění musí odpovídat zvolenému designu.

Výsledky je vhodné shrnout pomocí schémat.

Uvádíme citáty z dat, ale nelze jimi nahradit analýzu dat (doplňují ji).

Lze doplnit fotografiemi, AV médií...

Co doporučuje JARS-QUAL

- *Guidance for Reviewers*
- – The findings section tends to be longer than in quantitative papers because of the demonstrative rhetoric needed to permit the evaluation of the analytic procedure.
- – Depending on the approach to inquiry, findings and discussion may be combined or a personalized discursive style might be used to portray the researchers' involvement in the analysis.
- – Findings may or may not include **quantified information**, depending upon the study's goals, approach to inquiry, and study characteristics.

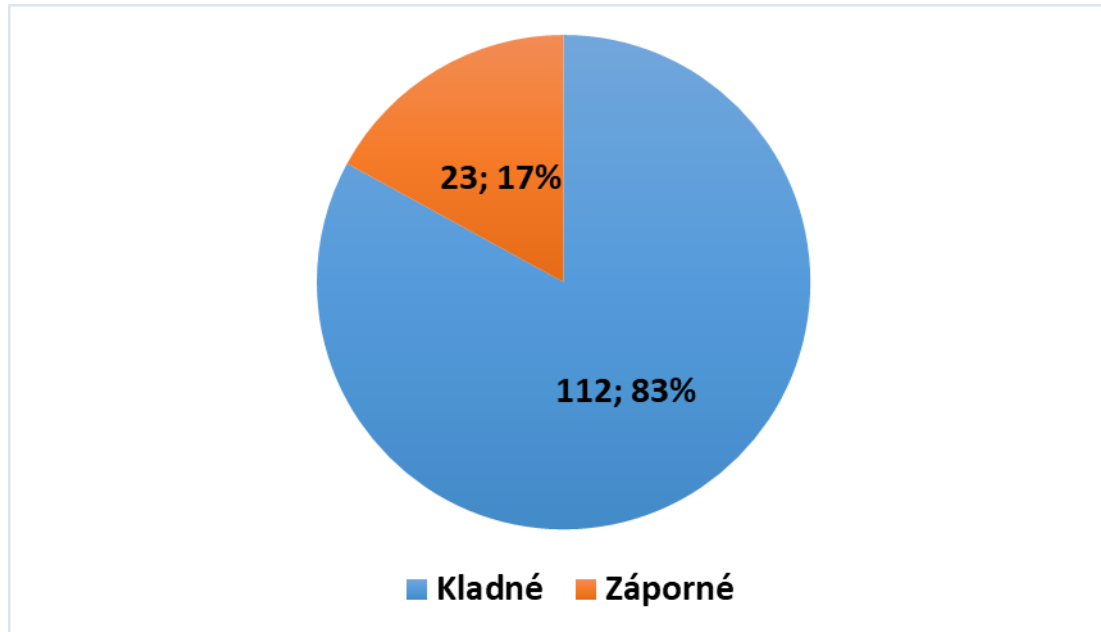
Držte se hlavní výkladové linie

- Zejména u kvalitativního psaní neexistuje jednoduché kritérium pro to, co ze zjištění zařadit do výsledků
- Uvádějte jen ta zjištění, která podporují logiku vašeho výkladu
- Analytický příběh

Jak postupovat

- Napřed připravit tabulky a grafy
(nebo aspoň jejich pracovní verze)
- I u kvalitativního výzkumu je často užitečné
graficky znázornit vztahy mezi hlavními
kategoriemi

Kdy a pro jaké typy dat používáme jaké grafy (a barevné škály)?

Obrázek 2 Hodnocení Evropské unie – v grafu je nejprve vyznačena absolutní a poté relativní četnost u každé kategorie

Analysis and interpretation are not the same!

- **Analysis** is examining the data, looking to see what are the trends or what has been identified.
- **Interpretation** is trying to draw out the meaning, based on the literature and your understanding of the phenomena.
- With qualitative data both can be more challenging as the data is less structured.

DISKUSE

Co doporučuje JARS-QUAL

- Describe the central contributions and their significance in advancing disciplinary understandings.
- Describe the types of contributions made by findings (e.g., challenging, elaborating on, and supporting prior research or theory in the literature describing the relevance) and how findings can be best utilized.
- Identify similarities and differences from prior theories and research findings.
- Reflect on any alternative explanations of the findings.
- Identify the study's strengths and limitations (e.g., consider how the quality, source, or types of the data or the analytic processes might support or weaken its methodological integrity).
- Describe the limits of the scope of transferability (e.g., what should readers bear in mind when using findings across contexts).
- Revisit any ethical dilemmas or challenges that were encountered, and provide related suggestions for future researchers.
- Consider the implications for future research, policy, or practice.

Diskuse

- Vrátime se k výzkumné otázce (otázkám), připomeneme je a shrneme, jak se nám je podařilo zodpovědět
- Porovnáme naše zjištění s tím, co bylo v přehledové části článku, navrhneme vysvětlení rozporů

Nabízíme alternativní interpretace

JARS-QUAL

Accounts could lead to multiple solutions rather than a single one. Many qualitative approaches hold that there may be more than one valid and useful set of findings from a given data set.

JARS-QUAL

Reflect on any alternative explanations of the findings.

Diskuse

Akademické aspekty

- Důsledky/přínos práce pro akademickou disciplínu
- Limity (zobecnění, přenositelnosti)
- Návrh dalšího postupu výzkumu

Aplikační aspekty

- Důsledky/přínos práce pro:
- školní praxi,
 - vzdělávací politiku

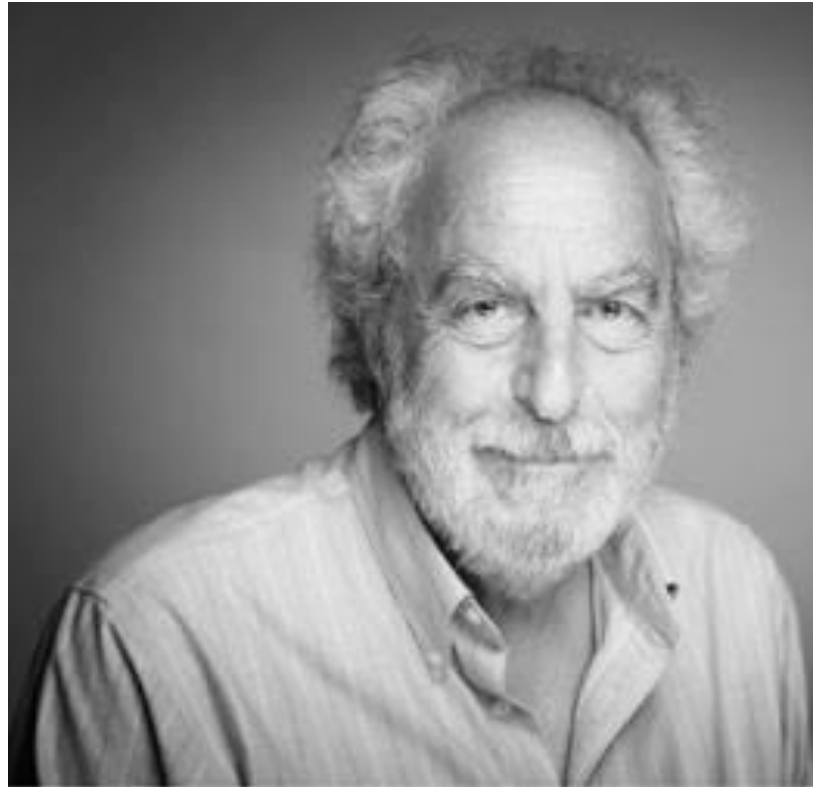
V čem může spočívat přínos studie (rekapitulace)

- replicate an existing study in a different setting;
- explore an under-researched area;
- extend a previous study;
- review the knowledge thus far in a specific field;
- develop or test out a methodology or method;
- address a research question in isolation, or within a wider programme of work; or
- apply a theoretical idea to a real world problem.

Definitions of originality (Phillips, 1992)

- Carrying out empirical work that hasn't been done before.
- Making a synthesis that hasn't been done before.
- Using already known material but with a new interpretation.
- Trying out something in this or another country that has only previously been undertaken in other places.
- Taking a particular technique and applying it to a new area.
- Bringing new evidence to bear on an old issue.
- Being cross-disciplinary and using different methodologies.
- Looking at areas that people in the discipline haven't been done before.
- Setting down a major piece of new information in writing for the first time.
- Continuing (extending) a previously original piece of work.
- Providing a single original technique, observation, or result in an otherwise unoriginal but competent piece of research.
- *Phillips, E. 1992. The PhD: Assessing quality at different stages of its development in Zuber-Skerritt, O (ed.) Supervising Beginning Researchers. Tertiary Education Institute, University of Queensland, Brisbane.*

Quality in qualitative research

“

“To maximise the benefit to society, you need to not just do research but do it well.

- Professor Doug Altman

Medical research hero and statistics game-changer

Tři odlišné názory na kritéria kvality v kvalitativním výzkumu

Universality: The same standards are valid for qualitative research as for quantitative research.

Specificity: Specific standards that are appropriate must be formulated for qualitative analysis.

Rejection: Quality standards are generally rejected for qualitative research.

- Kuckartz, U., & McWhertor, A. (2014, p. 11). *Qualitative text analysis : guide to methods practice and using software*. Sage.

Credibility of qualitative research...

- Is established through assessing
 1. the theoretical positioning of the researcher;
 2. the congruence between methodology and methods;
 3. the strategies to establish rigor; and
 4. the analytic lens through which the data are examined

(Caelli, 2003)

- All are critical aspects of the research design

Kritéria důvěryhodnosti (Lincoln & Guba)

Nejde o statistickou reprezentativnost, ale o důvěryhodnost a přesnost interpretace.

- **Credibility (věrohodnost)** – ověřování interpretací u účastníků (member checking), triangulace dat, metod a zdrojů.
- **Transferability (přenositelnost)** – detailní popis kontextu (thick description), aby čtenář mohl posoudit, zda závěry platí i jinde.
- **Dependability (spolehlivost)** – auditní stopa (audit trail), dokumentace rozhodnutí a postupů.
- **Confirmability (potvrditelnost)** – reflexivní deník, uvědomování si vlivu výzkumníka na data.

Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). [Naturalistic Inquiry](#). Sage Publications

2. Triangulace

- Kombinace více zdrojů dat (např. rozhovory, dokumenty, pozorování).
- Zapojení více výzkumníků (analýza z více perspektiv).
- Použití různých teoretických rámců.

3. Reflexivita

- Systematické zaznamenávání vlastních postojů, očekávání a vlivu na interpretaci.
- Transparentní komunikace o roli výzkumníka.

4. Prolonged Engagement & Persistent Observation

- Delší pobyt v terénu a opakované interakce pro hlubší porozumění.

5. Peer Debriefing

- Konzultace s kolegy, kteří nejsou přímo zapojeni do sběru dat, pro kritické zhodnocení interpretací.

6. Auditní stopa

- Uchování všech verzí kódování, poznámek, rozhodnutí, aby bylo možné sledovat logiku analýzy.

Characteristics of Qualitative Research

- Context is critical
- In depth, detailed
- Researcher immerses self in data (non-objective)
- Researcher integrity
- Bias recognized
- Use of grounded theory
- Can detect process and sequence
- Data are interpreted rather than analyzed

Rigor in Data Collection

1. Role and relationships with participants
 - Hierarchical relationships
 - Prolonged engagement
 - Establish rapport, trust
2. Script – pilot tested
 - Questions appropriate to capture perspectives
 - Non-leading, non-judgmental, open
3. Comportment
4. Participant Reactivity– observer effect, when participants may act differently
5. Reflection process
6. Data security

Analysis Considerations

- Techniques to ensure rigor
(credibility or trustworthiness)
 - Interrater agreement
 - Triangulation of data - cross checking
 - Triangulation of sources – member checking
 - Transparency
 - Reproducibility
(agreement over time, events or settings)

Thick description“ (Clifford Geertz)

Způsob popisu kulturních jevů, který jde nad rámec pouhého zaznamenání faktů. Nejde jen o to, co lidé dělají, ale jaký význam těmto činům přisuzují v daném kulturním kontextu.

- Detailní kontextualizace: Popisuje nejen akci, ale i její kulturní, historické a sociální souvislosti.
- Interpretace významu: Zkoumá, co dané chování znamená pro účastníky (např. mrknutí oka může být tik, signál nebo ironie – záleží na kontextu).
- Cílem je porozumění kultuře „zevnitř“: Jak lidé sami chápou své jednání.

Reflexe výzkumníka

V některých metodologiích se od výzkumníků očekává, že popíšou svou **pozici** (kde jako výzkumník stojí ve vztahu k sociálnímu/politickému kontextu výzkumného projektu) a/nebo svou **reflexivitu** (jak může jejich původ, hodnoty, přesvědčení atd. ovlivnit výzkumný proces a výsledky).

<https://www.youtube.com/watch?v=u9Tccc0Ko68>

Positionality vs. reflexivity

- **Positionality** refers to what we know and believe
- **Reflexivity** is about what we do with this knowledge

Již ve fázi volby výzkumného tématu a otázky

- Researchers often are not neutral about the problems they study. They often choose a topic that is somehow important to them. (What are the biggest reasons you have for your choice of thesis topic?)
- For a long time, it has been recognized that scientists cannot step outside of their culture, nor their place in history. That is why social scientists realize that some researcher bias is inevitable, and – **if properly reflected** – can be also opportunity. In some methodologies, researchers are expected to describe their **positionality** (where they as a researcher stand in relation to the social/political context of the research project) and/or their **reflexivity** (how one's background, values, beliefs etc. may have influenced the research process and outcomes).

- Problém předpojatosti výzkumníků se diskutoval především ve vztahu ke kvalitativnímu/sociálnímu výzkumu. Některé nedávné studie však ukázaly, že ve všech oblastech vědy existují určité předsudky. Naše hodnocení nových dat nebo důkazů není nikdy zcela objektivní a je vždy ovlivněno naším přesvědčením nebo naší oblíbenou teorií. Například máme tendenci zanedbávat informace, které jsou v rozporu s našimi minulými rozhodnutími a úsudky. Jedním z nástrojů, jak tomuto problému čelit, může být prohlášení o reflexivitě (nebo prohlášení o subjektivitě).
- „Prohlášení o reflexivitě vyjadřuje apriorní názory, hodnoty a přesvědčení autora (autorů) studie o předmětu zájmu.
- Jeho cílem je zvýšit transparentnost a poskytnout čtenářům pohled na optiku, kterou autoři na svá data nahlíželi (Downe et al., 2019)“.

Write a brief statement of your own subjectivity (as explained in the previous activity) or reflexivity in relation to your topic of thesis.

The statement can be e.g.

- **autobiographical**, describing shortly your personal history, its relation to your thesis topic, and how your background could influence the research process.
- or you can describe just the **story of your thesis research** – how and why your relationship to topic evolved. (You might want to include this statement into your thesis.)

Key questions

(Shery Hamby, 2018)

*** *The personal characteristics that define your social position.***

What characteristics orient you in society? Age, gender, race (as a social construct), sexual orientation, gender identity, social class, and health status are some of the key characteristics that will situate almost everyone in their broader social context. How do you define yourself? Has that changed over time? Has your awareness of the impact of these characteristics changed over time?

*** *The settings where you grew up and relevant family information.***

„More recently, but no less significantly, becoming a parent had a profound impact on the ways that I see many aspects of dealing with adversity and navigating social services.“

*** *The frame offered by your discipline or institution.***

Through positional reflexivity, qualitative researchers can consider the impact of positionality, identity and power in producing knowledge.

- Reflexivity is considered an integral aspect of qualitative research. It involves us, as researchers, understanding how processes of doing research shape its outcomes (Hardy et al., 2001), reflecting upon the ways in which we carry out our empirical research projects, and explaining to an audience how we move through research manufacturing processes to certain conclusions.
- Reflection and reflexivity are sometimes used synonymously, but Alvesson and Skoldberg distinguish between them, conceiving 'reflexive empirical research ... as a particular, specified version of reflective research, involving reflection on several levels or directed at several themes' (2009, p. 8).

A research diary is a written record of the researcher's activities, thoughts and feelings throughout the research process from design, through data collection and analysis to writing and presenting the study.

- Factual and practical notes.
- Used also to aid **reflexivity** in the research process.
- Commitment to the pursuit of reflexivity and awareness on ones' own epistemological assumptions.

ÚPRAVA PRO SAZBU

Úprava rukopisu pro sazbu

- maximální **jednoduchost** – minimum formátování
- rukopis se nemá pokoušet vypadat jako výsledný časopis (kniha) – je to jen materiál, konečné podoby nabývá v sazbě
- používáte-li styly MS Word, buďte **důslední**
- **zřetelné** členění textu, jasná hierarchie nadpisů

Způsob psaní textu

- do odevzdaného rukopisu obvykle nepatří
- vložené symboly, barvy, stíny, rámečky, podtisk a jiné efekty
- netextové objekty (plovoucí rámečky/boxy s textem apod.)
- zvýraznění, komentáře, sledování změn a jiné „redakční“ funkce

Způsob psaní textu

- Do textu rukopisu se tradičně **nevkládaly** obrázky a tabulky. Dnes je to otázka pravidel konkrétního časopisu.
- Do textu vyznačte, kde mají být vloženy – číslovat, odkazovat.
- Obrazová dokumentace:
 - na předlohách, které lze reprodukovat skenováním
 - v elektronické podobě ve vhodném formátu a v dostatečném rozlišení (bez komprese)
- Grafy vytvořte v editorech MS Word/Excel nebo dodejte ve vektorovém formátu (*.pdf, *.eps), často požadavek i na zdrojová data.

Matematické značky a symboly

- u matematických znaků se vkládají z obou stran mezery (např. $* p < 0,05; n = 2350$). Výjimku tvoří znaky v místě horního indexu, které se připojují bez mezery, např. $v\ čase\ 30'' = v\ čase\ 30\ sekund$, teplota $12-15\ ^\circ C = 12\ až\ 15\ stupňů\ Celsia$, $úhel\ 20-30^\circ = úhel\ 20\ až\ 30\ stupňů$.
- Značky se od číselné hodnoty oddělují mezerou, např. $10\ m = 10\ metrů$, $14\ \% = čtrnáct\ procent$, $§\ 9 = paragraf\ 9$.
- Mezeru neděláme v případě, že kombinací číslice a značky vyjadřujeme přídavné jméno: $8km = 8kilometrový$, tj. osmikilometrový; $20\% = 20procentní$, tj. dvacetiprocentní.

Tabulky vložené do textu musí splňovat tato kritéria

- Vytváří se odpovídajícím nástrojem MS Word (popř. převod z Excelu – dodává se zdroj)
- Tabulka je nezbytná, neopisuje pouze text studie, ale rozšiřuje poskytované informace.
- Tabulka je svým rozměrem vhodná pro formát časopisu.
- Tabulka je očíslována, má výstižný a stručný název.
- Všechny sloupce jsou výstižně a stručně pojmenovány, společné prvky jsou sloučeny.
- Hodnoty uváděné v tabulkách jsou ověřeny a příp. roztříděny (významné hodnoty jsou vyznačeny tučně).
- Hodnoty uváděných proměnných mají vždy stejný počet desetinných míst (zpravidla dvě, popř. čtyři).
- Desetinná čísla se píšou s čárkou bez mezery (např. 0,18).
- Desetinná čísla menší než 0 se uvádějí včetně nuly (např. 0,18) – pozor na výjimky.
- Popisky řádků a sloupců nejsou psány velkými písmeny ani kapitálkami.
- Popisky řádků a sloupců nejsou psány tučným písmem.
- V poznámkách pod tabulkou je uveden zdroj, poznámky k celé tabulce, případně vysvětlení uvedených zkratk.
- Vodorovné linky se používají úsporně, jen tam, kde je to nutné pro přehlednost (např. oddělení záhlaví), svislé linky je vhodné úplně nahradit dostatečnou vzdáleností sloupců. Stínování tabulek se nepoužívá.
- Na tabulku je odkazováno v textu (tabulka 2).

Příklad tabulky

Tabulka 2

Interkorelace dimenzí dotazníku OCDQ-RS

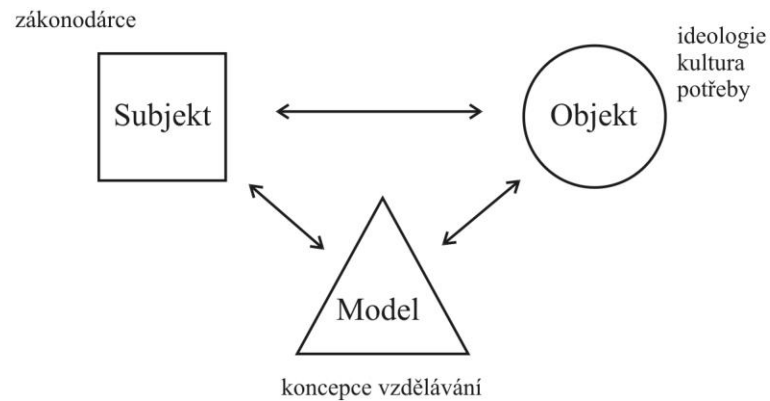
	ANG	ÚSTR	DIR	FRUS	SOC	IO
ANG	1,00	0,44**	0,12	-0,18	0,38**	0,67**
ÚSTR		1,00	0,18	-0,19*	0,38**	0,77**
DIR			1,00	0,30**	-0,09	-0,50**
FRUS				1,00	-0,16	-0,55**
SOC					1,00	0,43**

Pozn. Tabulku je možné doplnit doplňujícími informacemi. Veškeré údaje pod tabulkou jsou psány velikostí písma 10. Převzato z (event. upraveno podle) Gavora a Braunová (2010, s. 48).

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Obrázky

- Jako obrázky se označují grafy, schémata, náčrty, mapy a fotografie. Pro zařazení jednotlivých obrázků platí podobná pravidla jako pro tabulky:
- Obrázek je nezbytný, neopisuje pouze text studie, ale rozšiřuje poskytované informace.
- Obrázek je svým rozměrem vhodný pro časopis formátu A5.
- Obrázek je očíslován.
- Obrázek má výstižný a stručný název.
- Obrázky rovnocenného významu mají srovnatelnou podobu (typ škály, velikost).
- Obrázek je černobílý, nemá pozadí (např. šedé apod.) a není ohraničen čarou.
- Na obrázku nejsou příliš drobné detaily, které by nebyly ve vytištěné podobě čitelné.
- Prvky na obrázku-grafu jsou označeny.
- V poznámkách pod obrázkem jsou uvedeny zdroje, komentáře a vysvětlivky k prvkům (legenda).
- Na obrázek je odkazováno v textu (např. graf na obrázku 1.1, viz obr. 1.1, srov. obr. 1.1).

Obrázek 1.1. Schéma fundamentálního modelu kurikula. Obrázek je možné doplnit rozšiřujícími informacemi. Veškeré údaje pod obrázkem jsou psány velikostí písma 12. Převzato z (event. upraveno podle) Janík, Maňák a Knecht (2009, s. 31).

Grafy

- Popisky os
- Název nemusí být vložen do grafu
- Počítat s tím, že se reprodukuje černobíle

Výčty

V textu se mohou vyskytnout výčty několika typů:

Číslovaný seznam – používá se, je-li důležité pořadí uvedených položek (chronologie, priority, důležitost), užívají se arabské číslice se závorkou – 1), 2), 3)...

Nečíslovaný seznam členěný – používá se ve všech ostatních případech. Jako „odrážka“ se používá jednoduchý „bullet“, jiné typy odrážkování se nepoužívají (nepatří do tiskoviny našeho typu).

V těchto seznamech mohou nastat dva případy:

- Seznam je tvořen ucelenými větami, které začínají velkým písmenem a končí tečkou.
- Seznam je tvořen částmi vět, které začínají malým písmenem a končí středníkem, poslední položka tečkou.

Nečíslovaný seznam v textu – pro výčet se používají písmena v závorce. Mohou nastat dvě varianty: (a) texty výčtu jsou odděleny čárkami, (b) texty výčtu jsou odděleny středníkem, a to v případě, kdy je text delší a vyskytuje se v něm čárka.

Ve výčtu dodržovat stejný styl, např. buď slovesné, nebo jmenné vazby.

Textové prvky – uvozovky, kurzíva

Při používání uvozovek a italiky (kurzívy) platí tyto zásady:

- uvozovky se nekombinují s italikou (buď jedno, nebo druhé);
- uvozovky se užívají pouze při prvním výskytu výrazu (slangového, ironického, nadsázky apod.);
- uvozovky se neužívají pro popis škály, užívá se italika (kurzíva);
- uvozovky se neužívají pro jazykové příklady, užívá se italika (kurzíva);
- uvozovky se neužívají pro definované termíny, užívá se italika (kurzíva);
- Jako základní slouží pouze uvozovky typu 9966 (tj. dvojité „“) – je třeba dávat pozor na různé v češtině nesprávné podoby (“”, ”” apod.). Ostatní typy uvozovek (v první řadě jednoduché, až v druhé řadě boční) se užívají pouze v případech, kdy do uvozeného textu je potřeba vložit ještě další uvozovky (např. v případě přímé řeči uvnitř přímé řeči);
- používání uvozovek se omezuje pouze na krátké citace. Je-li citace delší než tři řádky, dáváme ji do odděleného bloku – viz podkapitola Odkazy (citace) v textu.

Textové prvky

závorky a zvýrazňování

- Při užívání závorek platí tyto zásady:
- závorky se v textu neužívají, jsou-li v tomtéž místě jiné závorky, svorky či hranaté závorky, stejně tak když se v textu vyskytnou matematické výrazy se závorkami;
- v případě, že text vyžaduje užití více závorek, závorky sloučíme do jedné, případně je některá ze závorek nahrazena čárkou;
- hranaté závorky se užívají, když do citovaného textu vkládáme vlastní poznámku;
-
- Při zvýrazňování je třeba dále dodržovat tato pravidla:
- používá se pouze italika (kurzíva), a to velmi uvážlivě, v nezbytných případech;
- italikou (kurzívou) se zvýrazňují v textu – kromě případů uvedených výše – také názvy časopisů, knih, grantů, latinské názvy a matematické symboly;
- nezvýrazňují se fráze a běžné zkratky (a priori, et al.), chemické značky, trigonometrické funkce a řecká písmena.

Používání spojovníku a pomlčky

- Při používání spojovníku (kratší vodorovná čárka) se dodržují tato pravidla:
- spojovníkem se vyjadřuje těsné spojení slov;
- spojovník není od spojovaných slov nijak oddělen, píše se bez mezer;
- např. česko-anglický, chcete-li apod.
- Při používání pomlčky (delší vodorovná čárka) se dodržují tato pravidla:
- pomlčkou se většinou od sebe oddělují části vět (např. *Následuje poslední krok — nastavení prostředí*);
- pomlčka je zpravidla z obou stran oddělena [pevnou mezerou](#) (klávesová zkratka CTRL a mínus na numerické klávesnici);
- pokud pomlčkou nahrazujeme výrazy *a*, *až*, *proti*, zpravidla se neodděluje mezerami
(9–13 let, 2009–2010, s. 83–87).

KOREKTURY

Korektury

- smyslem korektur je kontrola sazby, resp. správnosti převodu rukopisu do konečné podoby
- korektury na papíře vyznačujte výrazně a čitelně, obsáhlejší textové změny by měly být dodány v elektronické podobě
- korektury v PDF vyznačujte pomocí nástrojů k tomu určených

Na co dávat pozor v korekturách?

- Autoři, jejich pořadí, afiliace, poděkování grantové agentuře
- Vlastní jména v textu, data, čísla...
- Umístění objektů v textu

UKÁZKA

- Tradiční korektura
- Korektura v PDF
- Co hlavně nedělat: nahradit starý text novým